

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI

III. MİLLÎ KÜLTÜR ŞÛRASI

03-05 MART 2017

LÜTFİ KIRDAR
KONGRE VE SERGİ SARAYI
HARBİYE / İSTANBUL

III. MİLLÎ KÜLTÜR ŞÛRASI SONUÇ RAPORU

5 Mart 2017 / İstanbul Lutfi Kırdar Uluslararası Kongre ve Sergi Sarayı

Girizgâh

Üçüncü Millî Kültür Şûrası'nın şahsında kültür hayatımızın bütün taraflarını, yazarlarımızı, sanatçılarımızı, akademisyenlerimizi hürmetle, muhabbetle selamlıyorum.

Türkiye'nin zengin kültürel birikimini daha da zenginleştirmek ve yeni kültür politikalarına yön vermek üzere gerçekleştirdiğimiz **3. Millî Kültür Şûrası** önümüze son derece **ufuk açıcı bir yol haritası** koymuştur.

Şûranın açtığı ve genişlettiği bu yolu, Kültür ve Turizm Bakanlığı olarak özenle takip edeceğiz.

Şûra esnasında komisyonlarda dile getirilen, kayıt ve raporlara giren her teklifin, her fikrin, her eleştiri, uyarı ve önerinin bizim için değerli olduğunu bir kez daha ifade ediyorum...

Şûrada ortaya çıkan hiçbir cümleyi, hiçbir fikri ve öneriyi zayi etmeden hayata geçirmek için tam bir fikri-i takip içinde olacağız.

Şûramızın açılışında kültür dünyamızın zenginleşmesi için yeni bir ruhun gereğine işaret buyuran ve Şûra'yı çok güçlü bir iradeyle sahiplenen **Muhterem Cumhurbaşkanımıza** hassaten teşekkür ediyoruz.

"Millî Kültür Şûrası'nın ortaya çıkaracağı raporun bizzat takipçisi olacağını" ifade etmeleri bizim için büyük bir şeref ve sorumluluktur.

Bu sorumluluğun idrakinde olarak, gereğini inşallah yüzümüzün akıyla yerine getireceğiz.

Düzenlediğimiz bu Şûra ile kültür hayatımızın tamamında hissedildiğini gördüğüm heyecan dalgası beni ve değerli çalışma ekibimi son derece heyecanlandırmıştır.

17 komisyonda başkan, üye ve müzakereci olarak kıymetli fikirlerini dile getiren ülkemizin saygıdeğer yazar, sanatçı, akademisyen ve münevverlerine Bakanlığımız adına yürekten teşekkür ediyorum.

Müsteşarımız Ömer Arısoy'un koordinasyonunda yürütülen Şûra çalışmalarında ciddi emekleri geçen Şûra Sekreteryamıza, görev alan bütün Bakanlık perso-

nelimize, Şûra'nın öne çıkardığı her temayı ve teklifi nihai rapora ve komisyona raporlarına taşımada komisyon başkanlarına yardımcı olan editör ve raportörlere ciddi emek ve gayretleri için hassaten teşekkür ediyorum.

“Dünyanın İyiliği için Türkiye”

Bu vecize, düzenlediğimiz 3. Millî Kültür Şûrası'nın parolası olmuştur.

Şûra'nın bize emanet ettiği bu veciz ifadeyi şiarımız olarak kabul ediyor, Bakanlık olarak sahipleniyoruz.

Millî Kültür Şûrası'nın mesajı olarak diyoruz ki;

“Dünyanın İyiliği İçin Türkiye...”

Medeniyet tarihinin en parlak sayfalarının yazıldığı Türkiye, dünya kültür mirasının da en kıymetli hazinelerinin ev sahibidir.

Şûramız kuvvetle teyit etmiştir ki; bütün zenginliğiyle bu evi, evimizi, dilimizi, ülkemizi, kültürümüzü, irfanımızı bütün tehdit ve saldırılara karşı özenle koruyacağız.

Kültürümüzü, sanatımızı, edebiyatımızı, değerlerimizi korumakla yetinmeyeceğiz, bütün insanlık için geliştireceğiz.

Devlet ve millet olarak, merkezî ve yerel yönetimler olarak, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşları olarak, kamu ve özel sektör olarak, kurumlar ve şahıslar olarak kültürümüzü geliştirmek, düşünce hayatımızı zenginleştirmek, evrensel değerlere güç vermek için elimizden geleni yapacağız.

Millî Kültür Şûrası'nda, gerilimli ve kutuplaştırıcı politik iklimin kültürel hayatımızı geçmişte yoksullaştırdığına işaret edilmiş, buna karşılık Türkiye'nin zengin birikimini bir araya getiren 3. Millî Kültür Şûrası'nın çoğulcu ve demokratik karakteri takdir edilmiştir.

İnsanı ve hayatı yücelten, toplumun manevi ve ruhsal iklimini zenginleştiren bütün sanatsal ve kültürel çalışmaların himaye edilmesinin gereği hemen bütün komisyonlarımızın üzerinde durdukları temel bir husus olmuştur.

Keza, dilin/Türkçemizin yoksullaşması tehlikesine özellikle işaret edilmiş, üç büyük dilin zenginliğini taşıyan Eski Türkçenin öğretilmesinin gereği kuvvetle ifade edilmiştir.

Türkiye insanlığın ortak mirası olduğu gibi Türkçemiz de insanlığın en önemli, en kıymetli hazinelerinden biridir. Dilimizin bütün zenginliğine sahip çıkmak, Balkan-

lardan Kafkaslara, Kazan'dan Sana'ya kadar bütün gönül coğrafyamıza da sahip çıkmaktır.

Bütün komisyonların son derece medeni ölçüler içinde 17 temel başlık altında netameli yüzlerce konuyu tartışarak ortak cümleler kurmuş olması Millî Kültür Şûra'mızın en büyük kazanımlarından biridir.

Uzlaşma kültürüne anlamlı bir katkı sunan bu Şûra bir kez daha göstermiştir ki Türkiye, medeniyet birikimi itibarıyla çatışmayı, rekabeti, kavgayı, redd-i mirası değil; vefayı, sevgiyi, merhameti, adaleti ve dayanışmayı esas alan bir birikimin mirasçısıdır.

Yüzyıllardır irfan geleneğimizden beslenen kültürümüzde yaratılmışların en şerefli olan insanın haysiyetini korumak her şeyden önemlidir.

İnsan başta olmak üzere bütün varlığın hukukunu korumak, şehrin hukukunu, başkalarının hukukunu korumak millî kültürümüzün harcıdır, mayasıdır.

Şûra kapsamında yapılan tartışmalardan birinde de öne çıkarıldığı üzere, "kültür", doğrudan doğruya insana ilişkin bir meseledir ve insanın eseridir. Öyleyse insan tasavvurumuzu daim aklımızda tutmalı ve her daim insan haysiyetini yüceltmeliyiz ki hem insanımızı, hem toplumsal dokumuzu hem de evrensel insani değerleri koruyalım, savunalım.

Bu yüzden "**Dünyanın İyiliği İçin Türkiye**" diyoruz.

Dünyanın vicdanı olan Türkiye, Yalnız Türkiye değildir.

Kültür, medeniyetimizin üzerinde yükseldiği zemindir.

Bu ortak zemin üzerinden bütün farklılıklarımızla birlikte bugünlere geldiğimiz gibi geleceğe de birlikte yürüyeceğiz.

Bizi bir arada tutan ve bir kılan derin manevi bağlar, hiç şüphesiz farklılıklarımızın teminatıdır.

Tarihin ve coğrafyanın merkez ülkelerinden biri olan Türkiye, bütün inanç ve düşüncelerle bir arada bin yıllık birlikte yaşama tecrübesine sahiptir.

Bu tecrübe, bütün insanlık için değerli ve kıymetli olduğu kadar bizimle aynı coğrafi kültürel iklimi yaşamayan ülkeler için de zengin bir ilham kaynağıdır.

İnsanı esas alarak, berrak ilim ve irfan geleneğimizden beslenerek, her türlü tahakkümü ve ayrımcılığı reddederek, her insanın, her canlının hukukunu koruyarak

evimize, dilimize, ülkemize, kültürümüze sahip çıkacağız.

Anadolu'nun derin irfanına yaslanacağız ve insanlığın birikimiyle çatışma içinde olmayacağız.

Dilimiz, evimizdir, yuvamızıdır,  lkemizdir.

Dede Korkut'un, Hoca Ahmet Yesevi'nin, H nk r Hacı Bekt ş-ı Vel 'nin, Mevlana Celaleddin-i R mi'nin, Hacı Bayr m-ı Veli'nin, Şeyh Őaban-ı Veli'nin, Yunus Emre'nin, Eşrefoğlu R mi'nin görklü nazarıyla dünyaya bakan hayat felsefemiz, inancımız; merhametin, sevginin, Őefkatin membaidır.

Yalnız insanın değil, bütün mahl katın hukukunu korumakla, gözetmekle mükellefiz.

Musikiden Őiire, sinemadan tiyatroya, Şehirde mimariye, kütüphaneden kitapçılığa, m zecilikten yayıncılığa hayatı daha çok güzelleştirecek, insanı yüceltecek bir kültür iklimi en büyük  zlemimizdir.

Bu iklime bizi millet kılan değerlerimize sahip çıkarak kavuşacağız.

Çocuklarımızın, gençlerimizin, ailelerimizin ve toplumsal dokumuzun maruz kaldığı yıkıcı saldırılara karşı korunması, yeni bir bilinci, yeni bir dikkati ve yeniden dirilişi gerektiriyor.

Bu dikkati uyandıran, bu duyarlılığı harekete geçiren Şûra  yelerimize bir kez daha teşekkür ediyorum.

Yeryüzünün vicdanı olmak için bugün takatinin üzerinde bir çaba harcayan Türkiye, gücünü elbette insanından alacaktır.

Öyleyse, insanımızın ruhen, madden ve manen g cl , dirençli ve emin olması büyük bir önem taşımaktadır.

Ő ramız,  ocukların ve gençliğin ruh bütünlüğünü esas alan bir anlayışı  ne çıkar-mıştır.

Devletin ve milletin bekası, aile değerlerinin yaşatılmasına bağlıdır.

Bireyselliği ve bencilliği bir norm haline getiren modern hayat biçimine karşı çocuklarımızı, gençlerimizi millî ve manevi değerlerimizle donatmalıyız.

Heyetlerimizin, özellikle dikkat çektikleri bir hususu burada ifade etmek isterim: **“ nce zengin olalım, kültürel seviyemizi daha sonra yükseltiriz”** anlayışı esas sorunlarımızın üzümünü erteleyen ve yeni sorunlara kaynaklık eden yanlış bir anlayıştır.

Zira esas varlık, gönül zenginliğidir.

Esas zenginlik, kültürel zenginliktir.

Yapılan tartışmaların ve getirilen önerilerin odaklandığı bir diğer önemli husus **şehirlerimizin kültürel kimliğinin** muhafazası ve tahribatın ivedilikle önlenmesidir.

Kültürümüzü geliştirmek için devletin daha çok himayesini gerektiren alanlar dikkatle tespit edilmiş, Bakanlığımızın sorumluluklarıyla ilgili getirilen tekliflerin yanı sıra Millî Eğitim başta olmak üzere merkezi idareye ve yerel yönetimlerimize, sivil toplum örgütlerine ve özel sektörümüze son derece kıymetli tavsiyelerde bulunulmuştur.

Kültürel alandaki hizmetlerin niteliğini yükseltmek için nitelikli personel ihtiyacı Şûra'da vurgulanan önemli konulardan biri olmuştur. Keza, Türk kültürünün dünya-da tanınması ve bilinmesi ile ilgili çok güçlü bir arzu ve irade ortaya çıkmıştır.

Yerel yönetimlerin ve mülkî idarenin kültürel gelişmeye daha çok katkı vermesi, bazı kurumların yeniden yapılanması, birçok alanda envanter çalışmasının gerekliliği, kültür sanat duyarlılığının mutlaka çocuk yaşta başladığı gerçeği ile nitelikli erken eğitimin önemi Şûra'nın temel vurguları arasında yer alan hususlardır.

Kültürel hayatın zenginleşmesi ve devlet himayesi gerektiren alanların güçlenmesi için devlet bütçesinden kültüre ayrılan hissenin artırılması komisyonlarımızın üzerinde ısrarla durdukları ortak bir tema olmuştur.

Gelecek politikalarımıza yön verecek bütün bu uyarı ve öneriler için bir kez daha bütün Şûra mensuplarına teşekkür ediyorum.

Bize ve kültür dünyamıza verdiğiniz umut ve heyecan için sizlere teşekkür ediyorum.

Bu umudu büyütmeye, kültürel hayatı zenginleştirmeye kararlı olduğumuzu; bütün sanatsal faaliyetlerin, sanatçıların, yazarların, münevverlerin, ilim adamlarının yanında olduğumuzu bir kez daha ifade ediyoruz.

Şûra'nın Bakanlığımızın ve kültür dünyamızın önüne koyduğu yol haritasını özenle takip edeceğimizi bir kez daha ifade ediyorum...

En derin saygılarımla...

Nabi AVCI

Kültür ve Turizm Bakanı

KÜLTÜR POLİTİKALARI KOMİSYON RAPORU

Komisyon üyelerince, Türkiye Cumhuriyeti kültür politikalarını anlamak ve anlamlandırmak için tarihsel arka plan değerlendirmesi yapılarak, Türkiye'nin ırk, dil, mezhep, renk, köken farklılıklarının içinde eridiği bir mirasa ve tarihsel-kültürel havzaya sahip olduğuna dikkat çekildi. Kültür politikalarının uygulanmasındaki en temel unsurun, benimsenen politikaların arkasındaki felsefenin ve bakışın doğru tespit edilmesi olduğu belirtildi.

Bu doğrultuda, son dönemlere kadar kültür alanını belirleyen tek tip ideoloji merkezli, dayatmacı ve vesayetçi sınırlamalar olmaksızın, Türkiye'nin sahip olduğu zengin mirasın sunduğu imkânlardan beslenen, tarihiyle barışık, toplumun bütün katmanlarına hitap eden, kuşatıcı ve geleceği kuran kültür politikaları geliştirilmesinin önemine vurgu yapıldı.

Kültürümüzün ekseninin, tarihsel ve kültürel havzalarımızın birikimi göz önünde bulundurularak "ulus-devlet" kavrayışını aşan bir ufuk ile belirlenmesinin gerekliliğini vurgulayan komisyon üyeleri, kültür politikalarında devletin rolünün kültür hayatını kapatan ve baskılayan değil; açan, yön veren ve destekleyici bir mahiyette olmasının önemine işaret ettiler. Kültür Politikaları Komisyonunda sırasıyla;

- *Kültür ve Turizm Bakanlığının yeniden yapılandırılması,*
- *Millî Kültür Strateji Belgesi hazırlanması ve uygulamada takip ve devamlılığının sağlanması,*
- *Genel bütçe içinde, münhasıran kültüre ayrılan payın en az iki katına çıkartılması,*
- *Politika yapım sürecinde, kamu kurumları ve STK'larca hazırlanan tüm kültür politikası raporlarının dikkate alınması,*
- *Kültür politikası hedeflerinin başarısını ölçmeye yarayacak nicel ve nitel göstergelerin oluşturulması ve alınan sonuçlara göre benimsenen politikanın başarısını değerlendirecek periyodik düzeltme ve gözden geçirmelerin gerçekleştirilmesi,*
- *Kültürel faaliyetler yürüten ve faaliyetleri zaman zaman dağınıklık arz edebilen kurum ve kuruluşların koordinasyonunun etkin şekilde sağlanması,*
- *Kamu aktörleri ile sivil toplum ve özel sektör kültür ve sanat aktörlerinin işbirliği ve koordinasyonu ile şehir odaklı kültür-sanat planlarının yapılması,*

- Kültürel çeşitlilik ve zenginliğimize yönelik olarak içerik üreticilerini bir araya getirecek fırsat ve platformların oluşturulması,
- Tarihî eserlerin yoğunluklu olarak bulunduğu yerlerdeki şehir planlamasında ve şehirlerin genel estetiğinin korunmasına yönelik çalışmalarda Kültür ve Turizm Bakanlığının söz sahibi olması,
- Sanat ve kültür ilişkisinin kurulduğu bir yerel kültür yönetimi modelinin benimsenmesi,
- Kültür coğrafyamızdaki çeşitliliği koruyabilmek için her alanda çok sayıda uzman yetiştirilmesi ve yerel yönetimlere arkeolog ve uzman istihdamının zorunlu kılınması,
- Türkiye'nin büyük bir çeşitlilik gösteren somut ve somut olmayan kültürel mirasının bütünüyle korunmasının, bilinmesinin, yorumlanabilmesinin sağlanması ve bu kaynaklara erişimin güçlendirilmesi,
- Üniversitelerde sanat ve kültür yönetimi ile kültür politikası bölümlerinin açılmasını sağlamak için YÖK ve ilgili kurumlar nezdinde girişimlerde bulunulması,
- Her düzeydeki sanat eğitiminde Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Millî Eğitim Bakanlığının işbirliğinin var olan imkânlar doğrultusunda sürekli gözden geçirilmesi,
- Kültür ve sanat kurumlarının devamlılıklarının temini için vergi indirimlerinden kapsamı genişletilerek yararlandırılması ve kamu bütçesi ile yönetilen kültür ve sanat kurumlarının, idari özerkliklerinin sağlanarak güçlendirilmesi,
- Genç sanatçılara, disiplinler arası eserlere ve sanatsal hareketliliğe özgü yeni destek türleri oluşturulması,
- Sanat eserlerine verilecek desteğin kriterlerinin şeffaf olması,
- Sosyal medya kullanımında ilk sıralarda yer alan Türkiye'nin, dijital alanlardaki kültür üretimi ve erişimi konusunda standart koyucu bir rol edinmeyi hedeflemesi,
- Tarihî, kültürel ve çevresel hususiyetleri sebebiyle İstanbul Tarihî Alan Başkanlığı, Söğüt – Bilecik – Bursa Osmanlı Devleti'nin Kuruluşu Tarihî Alan Başkanlığı ve Sarıkamış Savaşları Tarihî Alan Başkanlığı kurularak etkin çalışmaların sağlanması teklif edildi.

KÜLTÜR DİPLOMASİSİ KOMİSYON RAPORU

Komisyon üyelerinin de ortak kararıyla Kültür Diplomasisi “Zengin mirası uluslararası platformlara taşıyarak kültür sanat vasıtasıyla dostluk ve barışa katkıda bulunma sanatı” olarak tanımlanmıştır. Kültür diplomasisi yürütürken klasik propaganda ve reklam yöntemlerini kullanmak yerine, kültürümüzü doğru bir şekilde aktaracak yol ve yöntemlerin belirlenmesi temel ihtiyaç olarak belirlenmiştir.

Kültür diplomasisinde yöntem belirleme aşamasında; kamu, kitleler, gruplar öne çıkarılırken kişiden kişiye iletişimin gücü ve etkisi gözden kaçırılmamalıdır. Kültürel diplomamızın öncelikli hedefi, Türkiye’nin zengin medeniyet birikimini bütün dünyaya tanıtmak ve bu mirasın aslında insanlığın mirası olduğunu vurgulamaktır.

Ülkemizin kısa vadede kültür envanterini çıkarmasının ardından, orta ve uzun vadeli planlamaları hayata geçirmesi gerekmektedir. Bu yönde yapılacak çalışmaların merkezini ise, kültürler arası paylaşım, dil, uluslararası etkinliği olan kurumlar ve yabancı kurumlarla işbirliği oluşturmaktadır. Kültür Diplomasisi Komisyonunda sırasıyla;

- Medeniyetimizin “üstün evrensel değere sahip” unsurlarının kültürel zenginlik ve çeşitliliğimizin bir parçası olarak öne çıkarılması,
- Bu kapsamda UNESCO’da oluşturulan uluslararası dil ve imkânların kullanılması,
- Farklı kültürler ve milletler arasındaki ortak semboller üzerinden, çeşitli projeler yürütülmesi, kalıcı diyalogların kurulması, bunun için belgesel çekimi, kültür yolculuğu/kervanı, edebiyat günleri türünden etkinlikler düzenlenmesi,
- Farklı bölge ve ülkelerin özgün durum, değer ve hassasiyetlerini de dikkate alan kuşatıcı bir ufuk benimsenmesi,
- Kültür diplomasisinin mali kaynaklarının güçlendirilmesi ve çeşitlendirilmesi,
- Sivil toplum kuruluşları, özel sektör ve tüzel kişilerin kültür diplomasisine katkı sağlamalarının teşvik edilmesi,
- Yerel yönetimler, STK’lar, üniversitelerle işbirliği ve eşgüdüm sağlanarak ortak çalışma alanları oluşturulması ve kültürel çeşitliliğimizi öne çıkaran projeler geliştirilmesi,
- Büyükelçilikler başta olmak üzere Türkiye’de ve yurtdışında kültür diplomasisine katkı sunan millî kurumlar, uluslararası paydaşlar ve hedef kurumlar ile

öğrenci değişim programlarının yönetiminin etkin kılınması,

- Yine bu kurumların insan kaynağının güçlendirilmesi,
- Kültür diplomasisi konusunun akademik sisteme entegre edilmesi ve bu alanda yüksek lisans ve doktora düzeyinde programlar oluşturulması,
- Dijital diplomasi ve iletişim teknolojilerinin etkin şekilde kullanılması,
- Özel müzelerin ve kamu müzelerinin, kültür diplomasisine katkı sağlayacak şekilde desteklenmesi ve yenilerinin kurulması için teşvik edilmesi,
- Türk sanatının ve sanatçılarının eserlerinin, uluslararası organizasyonlara dâhil edilmesi,
- Dünyadaki başarılı modellerden ve tecrübelerden Yunus Emre enstitülerinin gelişimi ve güçlenmesi için faydalanılması,
- En önemli kültürel diplomasi aracı olan dilimizin, yani 'Türkçe'nin kullanımının dünyada daha da yaygınlaşmasına yönelik çalışmalar yapılması,
- Yabancılara Türkçe öğretimini kültür diplomasisinin etkili unsurlarından biri olarak görerek, yurtdışında Türkçe ve Türkçeden çevrilen kitapların satış ve dağıtımının desteklenmesi,
- Balkanlar, Orta Asya, Ortadoğu, Kuzey Afrika'ya dönük özel çalışma ve projeler üzerinde yoğunlaşılması,
- Bu coğrafyalar ile kendi coğrafyamız arasındaki benzerlikler üzerinden yeni ortaklıkların kurulması,
- Bu ülkeler ile ikili işbirlikleri tesis edilmesi, arşiv ve tarihî belge paylaşılması teklif edildi.

KÜLTÜR EKONOMİSİ KOMİSYON RAPORU

Kültür Ekonomisi Komisyonu üyelerince kültürel ve yaratıcı ekonominin faaliyet alanı üzerinde müzakere edilmiş, sanal ortamda envanter.gov.tr adresinde yayınlanacak bir kültür envanteri çalışmasının yürütülmesinin ve istatistiklerinin düzenli olarak toplanmasının elzem olduğuna karar verilmiştir.

Türkiye'nin devraldığı kültürel miras ile kültür ekonomisi alanında küresel bir başarı hikâyesi yazabileceği, dünyadaki kültürel ve yaratıcı ekonomiden aldığı payı

iki katına çıkarabileceği belirtilmiştir.

Kültürel ve yaratıcı ekonominin gelişmesinde sponsorluk ve finans rl k uygulamalarının çok önemli olduğu hususunda mutabakat sağlanmış, çeşitli mekanizmalar önerilmiştir. Kültür girişimciliği ve markalaşmanın önemi vurgulanmış, Türkiye için markalaşmanın yol haritasının çıkarılması tavsiye edilmiştir. Kültür ekonomisi alanındaki gelişmelerin  n koşulunun öngörülebilir, uygulanabilir bir hukuki altyapı olduğu belirtilmiştir. Kültür Ekonomisi Komisyonunda sırasıyla;

- Kültür ve sanat ürünlerinin satın alınmasında Kamu İhale Kanunu mevzuatında gerekli kolaylaştırıcı düzenlemelerin yapılması,
- Bakanlık ve ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının kültür ve sanat niteliği olan mal ve hizmet ürünlerini özel sektörden doğrudan satın alabilmesine imkân sağlayacak ve yaratıcı endüstrilerin finansmanında kullanılabilir bir kültür fonu kurulması,
- Özel sektörün sponsorlukları ve finans rl klerinin, vergi muafiyeti ve istisnaları gibi araçlarla  zendirilmesi,
- Kültür ve sanat niteliği olan ürünlerin ihracatının kamu tarafından teşvik edilmesi,
- Kültür ekonomisinin canlandırılmasında Türkiye'nin iyi ilişki içerisinde olduğu  evre bölgelerden dünyadaki yaratıcı ekonominin yüzde 50'den fazlasına sahip Batı Avrupa ve Kuzey Amerika'yı içeren merkeze doğru bir yol haritasının belirlenmesi,
- Yetenek sahibi insanların ve girişimcilerin teşvik edilmesi bunun için, başta İstanbul'un yeni oluşturulacak bölgesinde olmak üzere yurt sathında "kuluçka" programları yürütülmesi ve "yaratıcı ekonomi parkları" kurulması,
- Dünya markalarımızın olabilmesi için markalaşmanın yol haritasının hazırlanması,
- Türk sanatçılarının eserlerinin sergilendiği ve satıldığı kalıcı profesyonel galeri ve sanat evlerinin kurulmasının desteklenmesi,
- Kültür  r nleri ekonomisini geliştirmek için kültür ürünlerinin üretimi ve ticarileştirilmesinin teşvik edilmesi ve hukuki güvenlik ortamının g lendirilmesi teklif edildi.

KÜLTÜR VARLIKLARI, MÜZELER VE ARKEOLOJİ KOMİSYON RAPORU

Kültür Varlıkları, Müzeler ve Arkeoloji Komisyonunda sırasıyla;

- *III. Millî Kültür Şûrası'nın Kültür ve Turizm Bakanlığının yeni bir kültür politikası oluşturması ve müzelerini yeniden yapılandırması yönünde bir seferberliğe vesile olması,*
- *Müzelerimizde araştırma, ölçme, değerlendirme ve raporlamayla üst yönetimi bilgilendirecek birimler kurulması veya bu işlevi müzelerimize dışarıdan sağlayacak iş paydaşlarının temin edilmesi,*
- *Müzelerimizde mutlaka müzenin içeriğine/koleksiyonuna uygun donanıma sahip yabancı dil bilen ve bilimsel ölçekte yayın yapma kapasitesine sahip nitelikli uzmanların görevlendirilmesi ve müzelerimizin mutlaka profesyonel kadrolarca yönetilmesi,*
- *Müzedede çalışacak personele, eserlerin korunmasına yönelik hizmetiçi eğitim verilmesi,*
- *Müze uzmanı, konservasyon ve restorasyon uzmanı eksikliğini ivedilikle giderilmesi,*
- *Müzelerimizin konservasyon ve restorasyon laboratuvarı eksikliğini bir an önce giderilmesi,*
- *Müzelerimizin eser depolarının bilimsel bir yaklaşımla yönetilmesi,*
- *Mesleki heyecanların canlı tutulması ve üretilen hizmetlerin kalitesinin artırılmasını teminen farklı unvanlarla görev yürüten müze uzmanları arasındaki özlük hakları farklılıklarının giderilmesi,*
- *Ülkemizde konservasyon – restorasyon alanında bilimsel araştırmalar ve uygulamalar yürütmek üzere bir enstitü kurulması,*
- *Müzelerin saklama ve sergilemenin ötesinde birer eğitim kurumu olarak işlev görmesine yönelik adımların atılması,*
- *Müzeler ve ören yerlerini kapsayan, sürdürülebilirlik esaslı bir kültürel peyzaj politikasının derhal hayata geçirilmesi,*
- *Kültür varlıklarımızın turizme kaynak yaratan bir değer olarak basit kâr anlayışıyla değil, kalıcı varlıklar olarak ve koruma – kullanma dengesi içerisinde*

devamlı kazanç sağlayacak biçimde değerlendirilmesine yönelik politikaların hayata geçirilmesi,

- Müzelerimizin yapım ve onarımlarının mutlaka müze uzmanları ile yapılan kapsamlı görüşmeler sonucu biçimlenmesi; onarımı üstlenen ekibin mutlaka müzenin koleksiyonunun gerektirdiği koşulları tanınmasına dikkat edilmesi; koleksiyon hakkında bilgi edinerek yola çıkılması ve tasarım yapılması,
- Ülkemizin tapu senetleri sayılan eski mezarlıklarımızdaki taşların belgelenerek yayımlanması,
- Yurtdışına sergi gidişi ve yurtdışından sergi gelişinin teşvik edilmesi ve bu konuda batıdaki algının değişimine ve tanıtıma öncelik verilmesi,
- Ülkemizin mevcut kültür envanteri veri tabanlarının birleştirilerek standart hale getirilmesi ve söz konusu veri tabanının sürekli güncellenmesi,
- Kültür varlıklarının tespiti, korunması ve bunlara yönelik kaçak kazıların önlenmesiyle ilgili yeni bir yapılanmaya gidilmesi ve yurtdışındaki örnekler gibi arazi teşkilatının ihdas edilmesi,
- Müzelerde markalaşma, kurumsal kimlik, kaynak yaratma ve pazarlama konularında günümüzün bilimsel verileri ışığında profesyonel yaklaşımlara öncelik verilmesi,
- Akreditasyon sistemlerinin teşvik edici bir yöntem olarak devreye girmesi, (Yayın sayısı, kaç kez referans gösterildiği, kaç geçici sergi gerçekleştirdiği, eğitim etkinliklerine katılım oranı, ziyaretçi sayısı, yerli ve yabancı diğer müzelerle işbirlikleri ve sonuçları gibi verilerle müzelerin performanslarını ölçmek kadar müzenin iyi yönetimini sağlamak açısından da önemlidir.)
- Müzelerde koleksiyon yönetiminin yanı sıra eğitim, yayın, iletişim ve tanıtım gibi faaliyetlere de önem verilmesi,
- Müze ziyaretçi yönetimine özel hassasiyet gösterilmesi,
- Müzelerin kapılarını yerli ve yabancı araştırmacılara açabilecek bir sistemin getirilmesi,
- Kültür ve Turizm Bakanlığının genel bütçeden aldığı payın, bütün bu hedeflerine ulaşabilmesini sağlayacak oranda artırılması teklif edildi.

SAHNE SANATLARI KOMİSYON RAPORU

Sahne Sanatları Komisyonu başta tiyatro, opera ve bale olmak üzere, sahne sanatlarımızın çözüm bekleyen sorunlarını tespit etmiş ve tespitlerini -uzman kişilerle özgür müzakere ve tartışma ortamında- madde madde teklif etmiştir.

Komisyonun özellikle değindiği hususlar; sahne sanatları alanında istihdam ve özlük hakları, ödenekli tiyatroların özerkleşmesi, sahne sanatlarının salon ihtiyacı, özel tiyatroların ödenekli tiyatrolara yakın bir seviyede devlet desteği almasıdır.

Komisyon çalışmaları sonucunda ortaya çıkan çözüm önerilerinin; ülkemizin sahne sanatları politikasına katkı sunacak, sanatımızın gelişmesine ve sanat çevrelerinin uzlaşmasına zemin hazırlayacak mahiyette olması hedeflenmiştir. Sahne Sanatları Komisyonunda sırasıyla;

- *Tiyatro, bale ve opera ile ilgili alanlarda faaliyet gösteren kurumlarımızın fiziki, idari ve yasal düzenleme gerektiren sorunlarının ivedilikle ele alınması ve çözüme yönelik adımlar atılması,*
- *Sahne sanatları repertuarlarında yerli ve yabancı eser dengesinin millî değerler gözetilerek sağlanması*
- *Ödenekli tiyatroların; tıpkı özel tiyatrolar gibi daha özgür ve etkin olabilmesi için özerkleşmesi, bürokrasiden kurtulması ve devletin amir konumu yerine hami konumuyla var olması,*
- *Ödenekli tiyatroların imkânlarının; özel tiyatro, seyirlik sanatlar, halk dansları grupları, sahne gösterisi, gösteri ve müzikallere de teşmil edilmesi,*
- *Özel tiyatro ve kurumlarımızda yerli oyunlar ile amatör topluluklara verilen devlet desteğinin ödenekli tiyatrolara ayrılan bütçelere yakın miktarda artırılması, bunun için objektif kriterlerin getirilmesi ve şartların kolaylaştırılması,*
- *Ödenekli tiyatrolarla özel tiyatrolar arasındaki haksız rekabetin giderilmesi amacıyla şartların eşitlenmesi -Bunun için ya özel tiyatroların, ödenekli tiyatro kurumlarının imkânlarıyla donatılması veya ödenekli tiyatroların beş yıllık süreç içerisinde, her yıl yüzde 20 oranında ödenek kısıtlamasına gidilip buna mukabil devlet teşviki ve özel iyileştirmelerle sivilleştirilmesi,*
- *Ödenekli sanat kurumlarımızda sanatsal niteliğin artırılması ve mevzuatın güncellenmesi,*
- *Sanat kurumlarının iyileştirilmesi adına kadro istihdamı sağlanması ve genç*

sanatçıların yetişmesi için emekliliğin teşvik edilmesi,

- İstanbul Atatürk Kültür Merkezi ve muadillerinin bina ve yönetsel olarak ihya edilmesi,
- Salon ihtiyacının giderilmesi için dünya standartlarında ve kentsel hafızayı içine alan sahnelerin inşa edilmesi; mevcut salonların fiziki şartlarının iyileştirilmesi, ses, ışık ve personel eksikliklerinin giderilmesi,
- Opera, bale ve geleneksel sanat alanında arşiv ve belgelik çalışmalarıyla kurum hafızasının zenginleştirilmesine hassasiyet gösterilmesi,
- Geleneksel sahne sanatlarımızın eğitimi, icrası, mekân desteği ve arşivlenmesinin teşvik edilmesi ve bu amaçla bir müze kurulması,
- Yerli eser üretimi adına telif haklarında teşvik edici adil düzenlemeye gidilmesi, eser sahiplerinin desteklenmesi ve eseri sahnelenmese bile repertuvara kabul edildiğinde eser sahibine telif ödenmesi,
- Sahne sanatlarının yurt genelinde yaygınlaşabilmesi maksadıyla başlangıçta Samsun, Hatay, Kayseri ve Gaziantep gibi illerde Devlet Tiyatroları Bölge Müdürlükleri açılması,
- Sahne sanatlarımızın yurtdışında tanıtımı ve eserlerin sahnelenmesi maksadıyla yetkin çevirmenler tarafından sahne sanatları eserlerimizin antolojisinin oluşturulması,
- Yurtdışında yaşayan vatandaşlarımız için Yunus Emre Enstitüleri aracılığıyla sahne sanatları turnelerinin düzenlenmesi,
- Türk sahne sanatları adına millî bir sanat vakfı oluşturulması, bu vakfın seçimle ve özel bütçe ile çalıştırılması,
- Özel ve ödenekli kurumlardaki sahne sanatçılarının erken yaş eğitimleri dolayısıyla -askerlik ve benzeri durumlar nedeniyle sanatsal verimliliklerinin kesintiye uğratılmaması,
- Sahne arkası çalışanlarının çalışma koşullarının iyileştirilmesi ve mesleki gelişimlerinin sağlanması teklif edildi.

SİNEMA, RADYO VE TELEVİZYON KOMİSYON RAPORU

Türkiye’de sinema, radyo ve televizyonun bugünü ve geleceği konuşulurken komisyonunda üzerinde ısrarla durulan temel nokta hızla büyüyen ve 7 kıtada milyonlarla buluşan bu sektörün ülkemizde gerekli niteliğe ulaşmamış olmasının yanında mevcut potansiyelin yeterince değerlendirilemediği kanaatidir.

Mevcut durumumuzdaki eksiklerin giderilmesi, hem coğrafyamızdaki hem de ülkemizdeki ortak hafızadan ayrıışmış, kültürel çatışmalara dönüşün geriye çevrilmesi, aynı zamanda ülkemizdeki kültürel kalkınmanın sağlanması ancak vizyoner devlet politikaları ile mümkün olduğu gerçeği  ne çıkarılmıştır. Sinema, Radyo ve Televizyon Komisyonunda sırasıyla;

- Ortak kültürel hafızaya sahip ülkelerin de dâhil olduğu İstanbul merkezli bir “sinema fonu” ve “sinema enstitüsü” oluşturularak, ortak filmlerin yapılması ve bu fonun kurulması için Kültür ve Turizm Bakanlığı, Türkiye Tanıtma Fonu ve vakıflardan destek alınması,
- Enstitüye  ye ülkelerin sinemacıları ve akademi, arşiv ve televizyonlarının dahil olduğu film festivali,  ğrenci değişim programı, aylık dergi yayını, forum, fuar benzeri etkinliklerin planlanması,
- Ortak temaların ve tarihî şahsiyetlerin eserlerinin sinematografik yapıtlar için derlenmesi ve her yıl Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından belirlenen filmlerin Yunus Emre Enstitülerine ülkelerin kendi dillerinde altyazılar eklenerek gönderilmesi,
- Savaş, g ç gibi toplumsal hafızada yer etmiş olayların yaşandığı otantik mek nların film çekimleri için değerlendirilmesi ve envanterlerinin çıkarılması,
- Dünyaya açılan Türk dizi sektörünün, evrensel insani değerlere uygun içerik açısından denetlenmesi, bu dizilerin Türk kültür ve medeniyetini tanıtma, sevdirmeye, Türk markalarını özendirmeye aracı olarak kullanılması,
- Türk sinema arşivi, müzesi ve Yeşilçam sinema platosu kurulması,
- Dönem ayrımı, gruplandırması ve kategorizasyonu yapılmış bir Türk sinema tarihi yazılması,
- Ödül alan yapımlar için seyirci bileti üzerinden destek verilmesi ve biletlerin kütüphanelere gidenlere, müze kart alanlara dağıtılması gibi uygulamalarla bu yapımların tanıtılması,

- Daha nitelikli ürünler yapılabilmesi ve dizi emekçilerinin ağır çalışma şartlarının hafiflemesi için dizi sürelerinin dünya standartlarına indirilmesi,
- Kültür ürünlerinin üretimi ve tüketiminden KDV ve stopajın kaldırılması teklif edildi.

MÜZİK KOMİSYON RAPORU

III. Millî Kültür Şûrası kapsamında yapılan oturumlarda bildirilerini sunmuş olan komisyon üyelerinin önerileri, 5 Mart 2017 tarihinde düzenlenen toplantıda komisyon üyelerince müzakere edilerek rapor haline getirilmiştir. Söz konusu raporda oturumlar süresince öne çıkan konu ve temalar aşağıdaki gibidir.

Komisyon toplantılarında sunulan bildirimlerde ve yapılan konuşmalarda; devletin millî ve evrensel nitelikteki bütün eserlere eşit ölçüde yaklaşmasının ve özellikle müzik eğitiminde bu hususa dikkat etmesinin gerekliliği öne çıkmıştır. Sanatta popülizmin tek geçerli ölçüt olmaktan çıkarılmasının önemi, dolayısıyla gerek müzik eğitiminin, gerekse icrasının halkın beğenisini yükseltecek şekilde yapılandırılmasının gerekliliği vurgulanmıştır. Sanatta ülkemizin ulusal ve uluslararası alanda başarıya ulaşmasını sağlayacak yapısal düzenleme, teşvik, denetim, eğitim, yöntem ve hassasiyetler tüm detaylarıyla dile getirilmiş; müzik alanında yaşanan sorunlar ve çözüme ilişkin yol haritası özetlenmiştir.

Müzik Komisyonunda sırasıyla;

- Devletin kültür sanat projelerine vereceği desteklerin belirlenmesi için idari ve mali açıdan özerk; devlete bağlı yöneticilerin yanı sıra sanatçılar, sivil toplum kuruluşları, üniversiteler, devlet ve yerel yönetimlerin dahil olduğu ve tüm aktörlerin katılım sağlayacağı sivil diyalog modeli etrafında bir sanat kurulu kurulması, özel ya da kamu ayrımı olmadan her ölçekte kültür-sanat faaliyeti, topluluk ve sanatçının bu kurulca desteklenmesi, fon kaynaklarının dağılımının şeffaf ve tarafsız ilkeler doğrultusunda belirlenmesi ve denetlenebilir olması,
- Yerel yönetimlere Kültür ve Turizm Bakanlığının kültür politikaları doğrultusunda kültür ve sanata kaynak ayırma zorunluluğu getirilmesi, yerel yönetimlerin kültürel stratejilerinin bu doğrultuda düzenlenmesi ve nicelik yerine nitelik odaklı destek politikaları yürütülmesi,
- Kültür ve Turizm Bakanlığı bünyesinde ulusal ve uluslararası referans kaynağı

olacak nitelikte millî bir müzik müzesi, kütüphanesi ve arşivinin kurulması,

- Kültür ve Turizm Bakanlığı ve Millî Eğitim Bakanlığının kültür ve eğitim politikaları üzerine birlikte çalışacak mekanizmalar oluşturmasına yönelik çalışma yapması,
- Devlete bağlı mevcut müzik topluluk, orkestra ve koroların kalitelerinin yükseltilmesi, sanatçı ölçme ve değerlendirme kriterlerinin geliştirilmesi, performanslarının etkin ve adaletli şekilde denetlenmesi ve eğitimlerinin sürekliliğinin sağlanması,
- Üniversite ve konservatuvar eğitimlerinin denetlenmesi ve eğitim kalitesini yükseltecek tedbirlerin alınması; amatör musiki cemiyetleri, vakıf ve derneklerin icraları ve faaliyetlerinin kaliteyi artırıcı biçimde denetlenmesi,
- Müzisyen nüvesi taşıyan bireylerin küçük yaşta tespit edilmesi ve özel bir eğitimle yetiştirilmesi, bu bireylere yönelik hiçbir müzik türü dışlanmadan akademik eğitim ile çağa göre uyarlanmış geleneksel usta çırak yönteminin birlikte uygulandığı bir sistemin geliştirilmesi,
- Yalnızca geleneksel müzik ve yalnızca çok sesli müzik alanında eğitim verecek ve uluslararası referans merkezi olarak çalışacak yükseköğrenim kurumlarının kurulması ve yapılandırılması,
- Kültürel unsurların telif, hak sahipliği, lisanslama, yeniden yayınlama, vergilendirilmesi ve teşviki ile müzik piyasasının düzenlenmesi ve denetlenmesine dair uygulamaların gözden geçirilmesi, bu alanlardaki mevcut sorunların giderilmesi amacıyla eğlence ve kültür-sanat ayrımı da gözetilerek yeni düzenlemelerin hayata geçirilmesi,
- Özel kuruluşlar nezdinde korolar kurulmasının teşvik edilmesi, özel müzik topluluklarına destek verilmesi,
- Topluma, aileye ve çocuklara ait ortak müzik repertuarı oluşturmayı ve çalgının aile hayatında yaygınlaştırılmasını teşvik edici uygulamaların hayata geçirilmesi,
- TV kanalları için hazırlanan müzik programlarının kaliteli ve eğitici nitelikte olmasına özen gösterilmesi, popülist yaklaşımlar ve izlenme oranı kaygısı yerine toplumun müzik zevkinin yükseltilmesinin hedeflenmesi,
- Farklı müzik dallarında büyük eserler bırakmış sembol isimler adına farklı etkinlikler, yarışmalar, organizasyonların düzenlenmesi teklif edildi.

GÖRSEL SANATLAR KOMİSYON RAPORU

Görsel Sanatlar Komisyonunda öne çıkan temel konu, görsel sanat eserlerinin ve bu alanda çalışma yapan sanatçıların hem ülke içinde hem de dışında tanınırlığının olmamasıdır.

Komisyonunda öne çıkan diğer bir konu ise devlet destekleri ile ilgili olmuştur. Özü-nü kaybetmeden evrenseli yakalayabilmiş sanatçıların ve ilgili kurumların devlet tarafından teşvik, vergi indirim gibi uygulamalarla desteklenmemesi önemli bir sorun olarak tespit edilmiştir.

Üyelerden büyük bir kısmı tarafından, gerçekleştirdikleri büyük organizasyonlar sırasında (trinal, bienal, geniş çaplı sergiler vb.) bürokrasiyi aşamadıkları ve konu-nun muhatabına ulaşılamadıkları, her fırsatta üzüntüyle dile getirilmiştir.

Geçmiş yıllarda gerçekleştirilen her iki şûrada da "Görsel Sanatlar" başlığı altında bir komisyonun olmayışı ve III. Millî Kültür Şûrasında görsel sanatların bir komisyonla temsil edilmesi bütün üyelerce olumlu mütalaa edilmiştir.

Komisyon üyeleri tarafından, kültür sanat hayatımız için faydalı olacak ve problemlerin çözümü için somut öneriler ortaya koyan bir eylem planı hazırlama isteği komisyon üyelerinin sunumlarında açıkça ifade edilmiştir. Görsel Sanatlar Komisyonunda sırasıyla;

- *Sanat eserlerinden ve sanat malzemelerinden alınan vergi oranının düşürülmesi,*
- *Çağdaş sanat müzeleri ve galerileri ile koleksiyonculuğun teşvik edilmesi,*
- *Kurumlara ve kişilere ait sanat projelerinin fon kaynaklı kredilerle desteklenmesi,*
- *Sanatçıların ve sanat galerilerinin uluslararası sanat fuarlarına katılımlarının teşvik edilmesi,*
- *Türk geleneksel sanatları uluslararası fuarının düzenlenmesi ve bir gelenek haline getirilmesi,*
- *Sanatçıların telif haklarının korunmasına yönelik düzenlemelerin yapılması,*
- *Sanatçıların ve sanat eserlerinin uluslararası serbest dolaşımını kolaylaştıracak yasal düzenlemelerin yapılması,*
- *Kâr amacı gütmeyen sanat müzeleri ve bağımsız kurumların ülke içi ve dışında*

gerçekleştirdikleri etkinliklerin teşvikleri ve vergi muafiyetlerinin (enerji, SGK vb.) yeniden değerlendirilmesi,

- Kültür ve Turizm Bakanlığı ile TRT işbirliğinde ulusal düzeyde, sanat ve kültür alanında yayın yapan bir TV kanalının kurulması,
- Eser kaçakçılığına ilişkin tedbirlerin artırılması ve eser sahteciliğine karşı sertifikalandırma çalışmalarının yapılması,
- Sanat eserlerinin tanıtımında; mühim ve nadir görülen eserlerin her okuyucuya çıkarılmamasına dikkat edilmesi, bunların kaliteli tıpkıbasımlarının hazırlanması,
- Sanat eğitiminin erken yaş döneminde başlanması ve özellikle sanat tarihi dersinin kapsamlı bir şekilde lise eğitim müfredatına dâhil edilmesi,
- Mahallî seviyede faaliyet gösteren sanat kurslarının atölyeleri, kaliteli bir sanat eğitimi için gereken standartlara ulaştırılması,
- Sanatçıların en önemli ihtiyacı sanat atölyeleridir. Sanatçıların üretimleri için, Avrupa'daki gibi, uygun fiyatlarda atölye imkânlarının oluşturulması,
- Görsel sanatlarda, birçok sanat dalında olduğu gibi, usta-çırak münasebeti büyük önem taşımaktadır. Ustaların, kendi özel mekânları dışında taliplilerle ve sanat meraklıları ile buluşmaları için zemin ve imkân sunulması ve bunun için İl Kültür Müdürlükleri, Belediyeler, Valilikler ve nihai olarak Halk Eğitim Merkezlerinden faydalanılması,
- Sanatçı, eser, koleksiyoner, müze, galeri, sanat faaliyeti türünden sanata dair bütün değerlerimizin tanıtımında yabancı dilin gerekliliği üzerinde hassasiyetle durulması,
- Hem geleneksel, hem de çağdaş sanatımızı kapsayan büyük bir sergi/sergi dizisi tasarlanması, önce ülke içerisinde daha sonra dünyanın önemli metropollerinde sergilenmesi,
- Kamu binaları ve yapılarında, meydanlarda, metro vb. halka açık mekanlarda sanat eserlerinin yer almasının temin edilmesi,
- AVM benzeri binalarda müze/galeri gibi sanat mekânlarının açılmasının ruhsat şartı haline getirilmesi,
- Türk sanatçılarına ilişkin olarak Türkçenin yanı sıra yabancı dillerdeki yayın, belgesel, sinema filmi türünden. çalışmaların artırılması, teşvik edilmesi teklif edildi.

DİL VE EDEBİYAT KOMİSYON RAPORU

Dilimizi ve kültürümüzü yeniden üretecek eleştirel bakış açıları geliştirilmelidir. Dilimizi, kültürümüzü âdeta yeniden keşfetmeli, yeniden üretmeli ve güçlendirmeliyiz. İnsanımızı, kültürümüzü bugüne ve geleceğe taşıyan dil ve ana malzemesi dil olan edebiyat; insanımızın ve toplumumuzun içinde yaşadığı asıl zeminidir. Bu bağlamda Dil ve Edebiyat Komisyonunda sırasıyla;

- Türkçe dersinin, ilk ve orta öğretimde edebiyatımızın seçkin metinleriyle işlenmesi, öğrencilerin dört temel dil becerisinin geliştirilmesi ve şiirin bağımsız bir ders olarak eğitim ve öğretim programlarına alınması,
- Ortaokul ve lise seviyelerinde, Türk edebiyatının temel eserlerinden oluşan listelerin hazırlanması, lise seviyesi için seçilen eserlerin sadeleştirilmeden yayımlanması,
- Üniversiteye giriş sınavının sadece test metodu ile değil, dil ve ifadenin ölçülebileceği, yazma becerisini geliştirmeye imkân veren bir uygulamaya dönüştürülmesi, bu uygulamanın lisenin son iki yılında yapılması ve başarılı olan öğrencilerin üniversite giriş sınavına alınması,
- Türkçenin kapsamlı bir etimoloji sözlüğünün hazırlanması,
- Çocuklarımızı kendi masallarımızla büyütmenin yollarının araştırılması, Kültür ve Turizm Bakanlığının masallarımızı bir külliyyat hâlinde yayımlaması,
- Halk kültürü ve edebiyatı klâsiklerinin külliyyatlar hâlinde yayımlanması, yayımlarda eserlerin orijinallerine sadık kalınması; fakat çocuklar için ayrı basımların gerçekleştirilmesi,
- Çocuklarımızın erken yaşlarda kitap ve kütüphaneyle tanıştırılması, belediyeler tarafından semt kütüphanelerinin kurulması ve bütün yurttaki yaygınlaştırılması,
- Kültür ve edebiyat alanında faaliyet gösteren sivil toplum örgütlerine verilen desteklerin artırılması,
- Kültür ve edebiyatımız geçmiş birikimden ibaret değildir. Günümüz şair ve yazarlarını, fikir ve ilim insanlarını topluma tanıtmak, sürekliliğin altını çizmek bakımından yeni politikaların geliştirilmesi,
- İstanbul'da bir modern Türk edebiyatı müzesi kurulması,

- Kültür ve Turizm Bakanlığı bünyesinde bir dergi taramaları dijital arşivi kurulması,
- Türk edebiyatını tanıtmak için belli başlı dillerde uluslararası bir edebiyat dergisinin yayımlanması,
- Yunus Emre Enstitüsünün, yazar kuruluşları ve sivil toplum örgütleriyle daha çok işbirliği yapmasına yönelik teşvik ve tavsiyelerde bulunulması,
- Yunus Emre Divanı'nın, Doğu ve Batı dillerine  evrilmesi,
- Yurtdışında Türk edebiyatı festivallerinin düzenlenmesi,
- Uluslararası Yunus Emre  d l  tanzim edilmesi,
- Yurtdışından yabancı edebiyatçıların Türkiye'ye davet edilmesi ve edebiyat gezilerinin düzenlenmesi,
- Dünyanın saygın gazetelerinde Türk edebiyatı eklerinin yayımlanmasına yönelik çalışmalar yapılması,
- İnternette yabancı dillerde yayın yapan Türk edebiyatı sitelerinin kurulması,
- Edebiyat dergileri daha g cl  bir şekilde desteklenmelidir. Dergilere tasarım ve basım desteği verilmesi ve araştırma ürünü makalelere telif ödeyebilme imk nına kavuşturulması,
- Yurtdışında yaşayan vatandaşlarımızın kendi dil ve kültürleriyle bağlarının güçlendirilmesi, kültürümüzün birleştirici unsurlarının  n pl na çıkarılması ve bu amaca yönelik etkinliklerin düzenlenmesi,
- Yurtdışında yaşayan vatandaşlarımızın anadil eğitiminde iki dilli eğitim programlarının tercih edilmesi, buna uygun ders materyallerinin hazırlanması, eğitimin her iki dilde de yeterli liğe sahip öğretmenler tarafından verilmesi,
- Batı  niversitelerinde Türkçe  ğretmenliği bölümlerinin açılması, mevcut olanların desteklenmesi,
- Halk kültürü ve edebiyatı derleme çalışmalarının hızlandırılarak sürdürülmesi ve kapsamlı bir Türk halk kültürü ansiklopedisi hazırlanması,
- Uluslararası Türk Halk Kültürü Kongresi'nin mutad aralıklarla düzenlenmesi ve son iki kongrenin metinlerinin kitap olarak basılması,
- Farklı alfabelerdeki Türkçe kitapların kütüphanelerimizde bir araya getirilip okuyucuların hizmetine sunulması, dünyanın çeşitli kütüphanelerine dağılmış va-

ziyetteki eserlerin dijital ortama taşınarak tek merkezde toplanmasına yönelik çalışmalar yapılması,

- Devlet dilinde ve öğretim dilinde yaygınlaşan yabancı kelimelerin yerine Türkçelerinin tercih edilmesi ve yabancı dillerden geçen kelimelerin, eğer günlük dile yerleşmemişse kullanılmamasına yönelik politikalar belirlenmesi,
- Kamu kurum ve kuruluşlarında dil uzmanlarına yer verilmesi, kurumların personel eğitimlerinde Türkçe ve dilbilgisinin ders olarak işlenmesi,
- Dil ve bilim alanında terim birliğini sağlamak amacıyla, meseleyi makul ölçüler içinde ele alan komisyonlar oluşturularak mutabakat sağlanmasına yönelik çalışmalar yapılması,
- 1934'ten beri uygulanan çoğaltılmış Fikir ve Sanat Eserlerini Derleme Kanunu'nun günümüz şartlarına uygun bir içerikle yeniden düzenlenmesi,
- Teknolojik gelişmelerin ve yeni medya ortamlarının dil ve kültür üzerindeki etkilerinin göz önünde bulundurularak, değişik yaş grupları için akıllı telefon ve tablet uygulamaları geliştirilmesi teklif edildi.

KÜTÜPHANECİLİK VE YAYINCILIK KOMİSYON RAPORU

Kültürün temel taşıyıcısı kitaptır. Kültürel hayatın zenginleşmesi kitabın bin yıllardır süren saygınlığını korumamıza ve onu daha saygın bir noktaya taşımamıza bağlıdır.

Kütüphanecilik ve Yayıncılık Komisyonu tartışmadan uzak müzakereci bir atmosferde Türk yayıncılığının ve kütüphaneciliğinin karşılaştığı sorunları tespit etmiş ve bunlara dair önerilerini sunmuştur. Dağıtımdan kitabevlerinin desteklenmesine; fuarlardan kurumsallaşmaya kadar pek çok alan müzakere edilmiş ve sonuca bağlanmıştır. Kütüphanecilik ve Yayıncılık Komisyonunda sırasıyla;

- III. Millî Kültür Şûrası İzleme Komitesinin her komisyondan bir üyenin katılımıyla kurulması ve kamuoyunun muntazaman alınan kararlardan haber edilmesi,
- Sonraki şûralarda kütüphanecilik için ayrı bir komisyon kurulması,
- 6. Ulusal Yayın Kongresi'nin en kısa zamanda yapılması için çalışmaların başlatılması,
- Türkiye'nin yayıncılık politikaları, sorunları ve çözüm önerileri için Kültür ve

Turizm Bakanlığı ve Millî Eğitim Bakanlığının, yayıncılık derneklerini ve meslek örgütlerini taraf olarak görmeleri ve ortak çalışma gruplarının oluşturulması,

- Okuma kültürünün, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı ve Kültür ve Turizm Bakanlığının ortak konusu olarak yeni baştan ele alınması,
- Toplumun yeni sosyal yapısına ve ihtiyacına uygun olarak kütüphane, kütüphanecilik ve bilgi toplumuna bağlı bütün kavramların yeni baştan ele alınması ve yeni politikalar oluşturulması,
- Çocuk kütüphanelerinin sayısının yetersiz olduğu tespitinden yola çıkarak; müstakil çocuk kütüphanelerinin sayısının yaygınlaştırılması,
- Üniversitelerde çocuk edebiyatı incelemeleri/araştırmaları bilim dalı ve ana bilim dalı açılmasına yönelik çalışma yapılması,
- Üniversitelerimizde kitap yayıncılığı konusunda lisans, yüksek lisans ve doktora düzeylerinde eğitim verilmesine yönelik çalışma yapılması,
- Yayıncılık sektöründe çalışanların meslek tanımı ve standartlarının belirlenmesi ve yayıncılıkta kurumsallaşmanın teşvik edilmesi,
- Yayıncılar için ortak mekânının tahsis ve tanzim edilmesi, yayıncılığımızın ortak mekân ihtiyacının kitap yahut kültür sokağı şeklindeki adımlarla giderilmesi yönünde adımlar atılması,
- Korsan kitap basımı ile mücadelede daha sıkı ve önleyici kanuni tedbirler alınması,
- Dağıtım ile ilgili sıkıntıların giderilmesine yönelik çalışmalar yapılması,
- Kütüphanelerin ferah, cezbedici, yaşayan mekânlara dönüştürülmesi,
- İnternet ortamındaki korsan mahiyetindeki kitapların denetlenmesi, korsan kitap basımını engelleyici kanunî tedbirlerin artırılması,
- 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nda dijital alanlardaki hak kayıplarını önleyecek, dijital kopyalama sorunlarını çözecek yasal düzenlemelerin ivedilikle gerçekleştirilmesi,
- Yeni bir kütüphanecilik anlayışı ile kütüphanelerin semtlere ve mahallelere yayılması ve tam gün mesai ile yirmi dört saat açık olmasına dikkat edilmesi,
- Çocuk yayıncılığının geliştirilmesi ve teşvik edilebilmesi için devlet kurumlarının ortak çalışması ile çocuk kütüphanelerinin yaygınlaştırılması,

- Kitapların sergileneceği kitabevlerinin sübvansede edilmesi, zengin okul ve sınıf kütüphanelerinin kurulması ve kitap okuma kültürünü yaygınlaştıracak projelerin geliştirilmesi,
- Okuma alışkanlığının kazandırılmasının, ilgili kurumların işbirliğinde çocuğun doğumundan itibaren üstlenmesi gereken bir devlet politikası olarak gündeme alınması,
- Yayıncıların sistemli bir şekilde editör ve redaktör istihdam etmelerine yönelik düzenlemelerin yapılması,
- Sahaflık meslek tanımının yapılması ve standartlarının belirlenmesi için Kültür ve Turizm Bakanlığı öncülüğünde Sahaflar Birliği ve diğer tüm ilgili tarafların katılımı ile gerekli çalışmaların başlatılması teklif edildi.

MEDYA VE KÜLTÜR KOMİSYON RAPORU

Medya ve Kültür Komisyonunun çalışmaları neticesinde, medyada içerik sorunu öne çıkmıştır. Millî kültürün medya içeriklerinde yeteri kadar yer alamayışı, medya dilinin Türkçeye zarar verdiği, okuma eyleminde nitelik kaybı gibi başlıca tespitlerin yanında dijital medyanın içerik sorununun had safhada olduğu konusunda tespit ve öneriler ele alındı.

Komisyon toplantıları boyunca, sosyal medya ağırlıklı olmak üzere; günümüzde medya dilinin son derece olumsuz bir yere evirildiği ısrarla vurgulandı. Kültürün medyanın olumsuz etkileri altında olduğu, medyanın ise kültürel birikimin zenginleştirmekten uzak bir yere savrulduğu komisyonda sıklıkla öne çıkarılırken, bu durumu tersine çevirecek somut önerilerle teferruatlı bir yol haritası hedeflendi. Medya, kültür konusunda dile getirilen "sığlaşma" sorununu besleyen temel bir mecra olarak değerlendirildi. Medya ve Kültür Komisyonunda sırasıyla;

- Küresel kültür endüstrisinin olumsuz etkisine karşı, medyada millî kültür unsurlarının artırılması ve medyada millî kültürü koruyucu ve geliştirici içerikler ve eylem planları hazırlanması,
- İletişim fakültelerinin ve medya kuruluşlarının millî kültürümüz ile ilişkilerinin pekiştirilmesi ve bu eğitim ve faaliyet alanlarına çeşitli kültür programları sunulması,
- Millî kültürün yeni kuşaklara aktarılması için yeni iletişim araçlarının millî kül-

türle buluşturulmasına ön ayak olunması,

- Ekran bazlı okuma klasik okuma biçimlerinin önüne geçerken; metnin anlaşılmasında derinlik kaybına sebep olmaktadır. Yeni okuma alışkanlıklarına uygun kültür içerikleri oluşturulmasına yönelik çalışmaların başlatılması,
- Kültür ve Turizm Bakanlığının teşvik verdiği eserleri Türkçe dil ölçütü açısından denetlenmesi,
- Kültür değerlerinde içerik kaygısının gözetilmesi ve bu değerlerin izlenme oranı kaygısına kurban edilmemesinin temin edilmesi,
- Sanatın hayatın içinde içselleştirilmesini sağlayan bir müfredatın oluşturulması,
- Millî kültürün taşıyıcısı dil ve klasikleri yeni nesle aktaracak medya biçimlerinin desteklenmesi,
- Sosyal medya başta olmak üzere medyanın dil zenginliğini terk etmesi dili zayıflatmaktadır. Sosyal medyanın kendiliğinden oluşturduğu iletişim biçiminin yeni bir üslupla tedavüle sokulması yönünde çalışılması,
- Kültürün taşıyıcısı olan medyanın, dil konusunda yeniden itibar kazanmasının temin edilmesi,
- Kültür ve Turizm Bakanlığının bütün eserlerinin kurulacak bir dijital kültür kanalıyla yayınlanması,
- Kültür-sanat etkinliklerinin duyuru, reklam ve tanıtımının güçlendirilmesi, sosyal medyada tanıtıma önem verilmesi,
- Kültür-sanat desteklerinin yeni medya biçimlerini kapsayacak şekilde genişletilmesi,
- Basın yayın kuruluşlarının kültür, sanat, edebiyat, yayıncılık, süreli yayınları içeren programlara ve yayınlara teşvik edilmesi,
- Mevcut yazılı birikimin internet medya mecralarında, özellikle blog, dergi, tematik içerik sitesi gibi alanlarda yeniden sunulabilmesi için uygun projelerle teşvik edilmesi,
- TRT'nin kültür-sanat ve edebiyata daha fazla yer ayırması yönünde tavsiyelerde bulunulması teklif edildi.

ÇOCUK VE KÜLTÜR KOMİSYON RAPORU

Kültür araştırmaları gösteriyor ki kültürün üçte birlik kısmını çocuk kültürü oluşturuyor. Kültürün bu kadar geniş bir alanı üzerine ülkemizde yapılan çalışmaların yetersiz olduğu bir gerçek. Çocuk ve kültürü; haklar, eğitim, aile, edebiyat, medya, mekân, kültüre ve sanata erişim boyutunda, bütünlüklü bir anlayışla değerlendirmenin en önemli nokta olduğu aşikârdır. Çocuk ve Kültür Komisyonunun ana sorusu şu oldu: Türkiye'nin çocukluğa ait kültürel bir politikası var mı? Bu politikayı oluşturmak için yapılması gerekenleri komisyon şu tespit ve önerilerle gündeme getirdi. Çocuk ve Kültür Komisyonunda sırasıyla;

- Türkiye Kültür Stratejisi Belgesi (2018-2050) hazırlanması,
- Türkiye Çocuk Kültürü Stratejisi ve Uygulama Planı (2018-2050) Belgesi hazırlanması,
- Türkiye Çocuk Kültürü Programı ve Uygulama Planı (2018-2022) hazırlanması ve hayata geçirilmesi,
- Çocukların eğitime ulaşması konusunda bütün engellerin ortadan kaldırılması, eğitim anlayışının "sınav merkezli" olmaktan çıkarılarak yeniden yapılandırılması,
- Ailenin özendirici, eğitici, bilgilendirici, farkındalık oluşturucu programlarla ekonomik ve kültürel yönden desteklenmesi ve bu konuda Millî Eğitim Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ve STK'ların paydaş olacağı projelerin oluşturulması,
- YÖK ve üniversitelerin, ortaöğretim, lisans ve yüksek lisansa yönelik çocuk edebiyatı ders içeriklerini düzenleyerek çocuklar için hazırlanan metinlerin edebi yönünün kuvvetlenmesine önayak olmasına yönelik çalışmalar yapılması,
- Kreş ve ilköğretim dönemlerinde masal ve hikâyelerin yoğun olarak yer alması, kültür-sanat ilgisini ve düşünmeyi geliştirici yönde bir eğitimin müfredatının uygulanması ve bu bakımdan hem kitap hem görüntülü yayın hem de sesli yayınlar konusunda derleme eserlerin yayınlanması,
- Masallarımız ve ninnilerimizin derlenmesi konusunda çalışmaların yapılması, masalların ve ninnilerin seslendirilmesi, gerektiğinde animasyon ile görüntülen-dirilmesi,
- Çocuklar tarafından yoğun olarak kullanılan medya araç ve içeriklerinin yerli üretimlerinin devlet ve özel sektör tarafından desteklenmesi,

- Devletin,  ocuk ve aile için müstakil-bahçeli konutlardan oluşan mahallelerin oluŐumuna  n ayak olması,
- Somut mimari proje  nerileri ile “ ocuk ve çocukluk mekânlarının” gündeme getirilmesi ve uygulama alanlarının açılması,
- Yerel yönetimlerin, hizmetlerinin bir bölümünde g c koŐullardaki bireylerin eğitime, kültüre ve sanata eriŐimini içerecek hedeflerin belirlenmesi teklif edildi.

MİMARLIK VE KÜLTÜR KOMİSYON RAPORU

Mimarlık ve Kültür Komisyonu kültürel hayatın en önemli alanının Şehir ve mimari olduğunu vurgulayarak, Kültür ve Turizm Bakanlığımızın yerel yönetimlerin bütün faaliyetlerinde yol gösterici bir rehberlik yapmasının ve Şehirlerimizin kültürel dokusunun  ne çıkarılmasında rol almasının gerekliliğinin altı çizildi. Mimarlık ve Kültür Komisyonunda sırasıyla;

- Nüfus, Őehirlerde dramatik olarak artmıŐ; barınma sorunlarını üzecek güvenli, sağlıklı, altyapısı düzenlenmiŐ yaŐam çevrelerinde isk n politikaları geliŐtirilememiŐtir.
- Modernitenin Şehir algı ve anlayışı, Őehri alım-satım değerine indirgeyen bir meta haline getirmiŐtir.
- Bir çok yeni Őehircilik faaliyeti ve bina binlerce yılda özenle oluşan Şehir medeniyetini tahrip etmektedir.
- Denetimsiz kentleŐme ve yapılaŐma süreci, sadece teknik, estetik anlamda yetersiz kentlere yol a mamıŐ, aynı zamanda ahlaki değerleri de aŐındırmıŐtır. Böylece kimliksiz ve birbirine benzeyen kentler oluŐmuŐtur. Kentsel dönüŐüm uygulamalarında mimarlar ve mimarlık devredıŐı bırakılmıŐtır.
- Mimarlık ve Őehircilikte gelenekselin ihyası konusu yanlıŐ yorumlanmakta, birçok yeni yapının üzerine yüzeysel bir yaklaşımla yapıŐtırılan ‘Selçuklu ve Osmanlı motifleri’ ile sahte bir tarih yaratılmakta, sahih gelenek mağdur edilerek, değerlerimiz yıpranmakta ve bu yoldaki özgün mimari kimlik arayıŐlarının  n  kapanmaktadır.
- Günümüzde konut mimarisi mahalle kültüründen uzak; toplumsal ve bireysel değerlerin geliŐimini engelleyecek biçimde ele alınmaktadır.

- Birbiri ardına kurulan mimarlık okullarında, yetersiz  ğretim  yesi sayısı, yüksek  ğrenci kontenjanı ve kısıtlı altyapı sorunları yanında mimarlık eğitiminin niteliksel yönüne de önem ve  zen gösterilmemektedir,

Tespitlerinde bulunmuŐ ve Şu  nerileri teklif etmiştir:

- Düzeyli bir mimari ve Şehir medeniyeti ihdas edebilmek için, önce sahibi olunan kültür ve sanat mirasının ve geleneğin taŐıdıđı  z n fark edilmesi,
- Kentlerin planlanması ve imarında, mimarlık pratiği ve teorisinin Őekillenmesinde tarihî tecrübenin nirengi noktası olarak ele alınması,
- Mimaride tarihsel ve kültürel süreklilik tezi ile kuŐaklar arası ve zaman katmanları arasında uyumun ve sürekliliğin sağlanması,
- İnsanları sosyal ve fiziki olarak ayırŐtıran, çok katlı kapalı yerleŐmelere alternatif özgün bir konut ve yerleŐme politikası geliştirilmesi,
- Kentsel arazilerin spekülatif değer artıŐlarının kayıt altına alınması; sosyal dokunun dikkate alınıp artık kullanıcıya rağmen planlamalar yapılmaması,
- Ahlaki  ncelikleri ve sınırları olan, tabiata, yapı malzemelerine, kendinden önce inşa edilmiŐlere, bütün canlılara ve hatta henüz dođmamıŐ kişilere karşı mesuliyet taşıyan, onları incitmekten ve haklarını çiğnemekten çekinen bir mimari tavır geliştirilmesi,
- Yeni cami yapımı konusunda yaşanan kargaŐa ve baŐıboŐluk ortamının her Şeyden önce denetim altına alınması; camilerin özgün ve özel tasarımlar olmasına devletin zemin hazırlaması ve meslek  özgürlüğü himaye etmesi,
- Camilerin büyük bir kısmının hem inşaat kalitesi hem de estetik yönden önemli sorunlar barındırdığına dikkat edilmesi,
- Tarihsel ve sosyolojik olarak toplum hafızasında yer etmiş mekan ve yapılara yönelik fiziki müdahalelerde, herkesi ilgilendiren ve etkileyen yeni yapıların inŐası, mevcutların yenilenmesi, restorasyonu veya yıkılmasından önce kamuoyunun bilgilendirilmesi, projelerin tartıŐmaya açılması,
- Devletin arsa spekülasyonu üzerinden sağlanan rant ekonomisine altlık oluŐturan, Şehir arazisinin imar artırımını yoluyla el deđiŐtirerek çok katlı yapılaŐmaya imkân sağlamasının önlemesi; bu amaçla yeni yerleŐmeler politikasını belirlemesi; ülke, bölge ve kent ölçeğinde planlama çalıŐmalarına ağırlık verilmesi,
- Yeni mimarlık bölümleri açılmaması; mimarlık eğitiminin kalitesi yükseltilerek,

eğitim/öğretim süresinin 5 yıla çıkartılması; mezunların uygun bir süre tecrübe edindikten sonra imza yetkisi kazanması; mimarlık ve inşaat uygulamaları için daha fazla ara eleman yetiştirilmesi,

- Mimarlık ve genel olarak tasarım öğretimi alanında, tek bir doğru modelin söz konusu olmayışı nedeniyle, fakülteler arası farklılaşmalara ve model arayışlarına açık bir çeşitlenmeye imkân tanınması,
- Tarihimizde olduğu gibi mekân ekonomisini dikkate alan, çok amaçlı kullanımı teşvik eden, hızlı ve düşük maliyetle inşa edilecek, sağlıklı, güzel evler ve üç kuşakın birlikte huzur içerisinde yaşayacağı; ulaşım, yeşil alan, hava kirliliği sorunu bulunmayan yeni yerleşmelerin tasarlanmasına imkân sağlanması;
- Alternatif konut inşa yöntemlerini özendirerek adımların hızla atılarak ahşap, hafif çelik, uygun bölgeler için de kerpiç teknolojisinin gündeme getirilmesi,
- Deprem kuşağında yer alan Türkiye’de binaların depreme dayanıklılığını sağlamak için, statik hesap yöntemlerinin haricinde, doğru yapısal standartların tespit edilmesi,
- Türkiye’de zengin bir tarihî yapı stoku bulunduğu dikkate alınarak, tarihî dokunun yoğunlaştığı alanlarda yapılaşmanın azaltılması, niteliklerinin artırılması ve mevcut yapıların kent yaşamına kazandırılması bir imar politikası olarak benimsenmesi,
- Kentsel dönüşümde yaşanan sorunlara alternatif bir cevap olabilme potansiyeline sahip olan hazine arazilerinin mülkiyeti, altyapısı sağlanarak düşük maliyetlerle toplumun ihtiyacına sunulması teklif edildi.

ŞEHİR VE KÜLTÜR KOMİSYON RAPORU

Kültürel hayatın temel meselelerinin şehirde düğümlendiği, kültürel alanlarla ilgili sorunların çözümünün önemli ölçüde şehircilikle ilgili olduğu vurgulanmış, çarpık şehirleşmenin kültürel dokuya büyük zarar verdiği ön plana çıkarılmıştır. Yerel yönetimlerin şehirlerin ruhunu yaşatmaya özen göstermesinin gereği vurgulanmıştır. Şehir ve Kültür Komisyonunda sırasıyla;

- Şehirlerin tasarımında ne ütöpik ne de romantik yaklaşıma teslim olan ve millî kültürümüzü yansıtan ortak akıl ile geliştirilmiş öneriler üretilmesi,
- Geçmişin binlerce yıllık izlerini, yapılarını ve kültürel değerlerini bugüne taşıyan

tutarlı ve kapsayıcı bir  ehircilik anlayışı oluşturulması,

- Şehirlerin somut ve somut olmayan kültürel mirasının envanterinin sürekli güncel tutulması ve şehirlerin arşivinin oluşturulması; bu amaçla, her şehirde ' ehir Araştırma Merkezleri'nin açılması,
- Her ilde " ehir Müzesi" açılarak kültürel mirasın, yazılı ve sözlü tarih eserleri de hazırlanarak sergilenmesi. İhtisas (konsept) ve konu odaklı müzelerin kurulması, aynı kapsamdaki özel müzelerin teşvik edilmesi,
- Kültürel potansiyeli yüksek bütün  ehirlerimizin " ehir okulları" aracılığı ile örgün ve yaygın eğitimde bir okula dönüŐtürülmesinin sağlanması,
- Kültür-sanat tesislerinin inŐasından iŐletilmesine değin her aŐamada desteklenmesi, resm  kurumların, yerel yönetimlerin ve alana destek olmak isteyen ticari kurumların temel ilkelerinden biri olması ve kültür-sanat tesisleri ile ilgili mevzuatın yenilenmesi.
-  ehrin tarihî ve kültürel dokusunu ortaya koyan  ehir ve gezi rehberleri öncelikli olmak üzere görsel ve yazılı eserlerin çeşitli dillerde hazırlanması ve yaygınlaŐmasının teşvik edilmesi,
- Şehirlerdeki sivil toplum örgütlerinin,  ehrin kültür-sanat politikalarında daha fazla söz sahibi olması, karar verme süreçlerine katılımının sağlaması, düŐüncelerin geliŐtirilmesinde, planlanmasında ve uygulanmasında yer alması için sürekli olarak gösterecek mekanizmaların kurulmasının teşvik edilmesi,
- Şehirde ortak yaşama alanlarının çoğaltılması, insanların tabiat içerisinde yüz yüze temas edebileceği imkânların artırılması,
- KullanıŐlı, estetik, bahçeli, mahalleyi teŐekkül ettirici, çocuklara oyun alanı sağlayan, ailelere dinlenecek mekanlar sunan evler inşa edilmesi,
- Kendi  ehir kültürümüze uygun meyveli ve meyvesiz ağaçlar ile bitki çeŐitlerinin ev  nleri ile park ve bahçelerde kullanılması,
- Bir iktisadi temele dayalı 25-50-100 binlik İslam  ehir mimarisine uygun az katlı ve bahçeli meskenlerden oluşan mahalle eksenli yeni şehirler inşa edilmesi ve uygun Őartlarda  ehirlinin hizmetine sunulması,
-  ehirler civarındaki tarla ve ekilebilir alanlarda yapılaŐmayı engelleyici tedbirlerin acilen alınması,
- Köylerden şehirlere g Ő  cazip olmaktan çıkarıcı politikaların geliştirilmesi. Bu

bakımdan köy ile Şehir arasındaki dengenin, köy lehine yeniden ve acilen sağlanması,

- Bütün Őehirlerimize ŐehirleŐmeyi koordine eden, planlayan, denetleyen birimlerin kurulması ve ilgili bakanlığa bağlı faaliyetler sürdürmesi,
- Bütün bu s reğ ve faaliyetlerin, Kültür ve Turizm ile Đevre ve Őehircilik Bakanlıklarını başta olmak üzere, yeri geldiğinde diğer bakanlıklar,  niversiteler, yerel yönetimler, STK'lar ve Őehirlilerle birlikte yürütülmesi; T B TAK, T BA gibi kurumlarla proje ve fon bulma konularında, THY, TRT, T KA, YTB, Yunus Emre Enstitüsü gibi kurumlarımızla da uluslararasılaŐma ve tanıtım s reğlerinde yakın işbirliği içerisinde ĐalıŐılması, teklif edildi.

YEREL YÖNETİMLER VE KÜLTÜR KOMİSYON RAPORU

Yerel Yönetimler ve Kültür Komisyonu  yelerinin 9 başlık altında hazırladığı tebliğler, geniş katılımlı bir toplantıda tartiŐıldı. ĐeŐitli belediyelerin kültür müdürlerinin çoğunlukta olduğu müzakereciler de tartiŐmalara iŐtirak ettiler. Tebliğlerde ve katılımcıların tekliflerinde  ne çıkan görüŐler neticesinde "yerel yönetimler ve kültür" konusunda Şu tespit ve tavsiyeler ön plana ıktı:

- Sahip olduğumuz zengin kültürel mirasın önemli unsurlarından biri olan 'yerel kültür' yeteri kadar ilgi alanımızda değildir.
- Yerel yönetimlerin, halkın talep ettiğini varsayarak uyguladıkları kültür faaliyetlerini yeterli görmeleri, sorunların temel kaynağını teŐkil etmektedir.
- Yerel yönetimlerimizin hayata geçirdiği kültürel faaliyetlerde yerel yönetimlerin bütün kültür faaliyetlerini yıllık ihale yöntemi ile satın almaları, kültür yönetiminin doğasına aykırıdır. Bu durum yerel yönetimlerin kültürel ufkunu ihaleyi kazanan bir Őirketin ufkuyla sınırlamaktadır.
- Yerel yönetimlerde, halkın ve kültürel alandaki ehliyetli kişilerin, kültür programları hakkındaki Őik yetlerini değerlendirebilecek mekanizmalar yetersizdir.
- Geleneksel yaŐam kültürü dikkate alınmadan inşa edilen toplu konutlar yerel kültürü tahrip etmektedir.
- Günümüzde müzeler, kafeterya, konferans alanı, tematik kütüphane, periyodik sergi alanları gibi unsurlarıyla Őehre değer katmakta ve turistik bir cazibe merkezi olmaktadır. Ülkemizde Şehirlerin yetiŐtirdięi ilim, kültür ve sanat kiŐileri adına

yerel yönetimler tarafından kurulan nitelikli müze yoktur.

- Mehmet Akif, Çanakkale, Necip Fazıl gibi konularda düzenlenen faaliyetler, ehliyetsiz kişiler tarafından yapılan niteliksiz ve ruhsuz rutinlere dönüşmüştür.
- Ekonomik, kültürel veya toplumsal yararı olmayan festivallerin ve niteliksiz konserlerin önü alınamamaktadır.
- Yerel yönetimler tarafından yayımlanan kültürel nitelikli olduğu belirtilen dergi ve diğer yayınlar ağırlıklı olarak reklam/propaganda içerikli hazırlanmaktadır.
- Yerel yönetimler, kültür ve sanat alanında hizmetleri olan yerel şahsiyetleri ve eserlerini iyi tanıtamamaktadır.
- Merkezi yönetim ile yerel yönetimler arasındaki iletişim eksikliği, kültürel konularda da görülmektedir.
- Değişik bölgelerde yaşayan 3,5 milyon göçmen göz önünde bulundurularak geliştirilen bir yerel kültür politikamız yoktur.

Yerel kültür mirasımızın korunması, geliştirilmesi, millî kültürümüze ve evrensel kültüre katkı sağlayacak nitelikler kazanabilmesi için Yerel Yönetimler ve Kültür Komisyonunda sırasıyla;

- Medya ve halkla ilişkilerin, kültür politikalarının oluşmasında önemsenmesinin gerektiği, ancak sadece "ses getirsin" veya "haber olsun" yaklaşımlardan vazgeçilmesi, bu minvalde kurdele kesimi ve açılış töreniyle biten etkinlikler yapılması,
- Yerel olanla yerli olanın ayrımını yapabilecek bir farkındalık oluşturulması; yerel yönetimlerin, akademik destek alarak oluşturacakları "Yerel Kültür Araştırmaları Merkezleri'nin bu farkındalığın oluşturulmasına hizmet etmesi,
- Yerel yönetimlerin, merkezî yönetimin de desteğini alarak şehirlerinde yaşayan mülteci, sığınmacı ve göçmenler için kültür programları planlaması ve hayata geçirmesi,
- Yerel yemek festivalleri ve organizasyonların devam etmesi, fakat bunların kültürel faaliyet olarak değil, sosyal faaliyet olarak tanımlanması,
- Üniversite, valilik ve belediyeler arasındaki kopukluğu gidermek için ortak kültürel faaliyetler yürütülmesi,
- Dünyadaki başarılı örneklerle uygun olarak, Ahi Evran, Ali Kuşçu, Dede Efendi, Erzurumlu İbrahim Hakkı, Evliya Çelebi, Şeyh Hamdullah, Mimar Sinan, Nazım

Hikmet, Osman Hamdi gibi yaşadıkları Şehirlere bilim ve sanat adına büyük katkıları sağlamış değerlerimizi yaşatan müzeler kurulması,

- Yöredeki ustaları, sanatçıları, bilge Şahsiyetleri konu edinen yarışmaların çoğaltılması, etkin hale getirilmesi ve niteliklerinin artırılması,
- Yerel yönetimler tarafından birer faaliyet  izelgesi hazırlanarak, yaratıcı yazarlık, sinema, tiyatro, geleneksel sanatlar, karikatür ve fotoğrafçılık atölyelerinin kurulması,
- Yerel tarih çalışmaları büyük önem arz etmesine binaen, bu amaca dönük olarak, sözlü tarih çalışmalarının yerel yönetimlerce uzman kişiler istihdam edilerek yapılması,
- Eski mahall  monografik eserlerin tıpkıbasımlarının yapılması veya yeni harflerle basılması; yerel tarih alanındaki monografik araştırma ve çalışmaların teşvik edilmesi, y re ile ilgili olarak hazırlanan akademik çalışmaların kültür bursları ile desteklenmesi; bunların nitelikli bulunanlarının kitap haline getirilmesi,
- Yerel yayınları içeren ihtisas kütüphaneleri ve Şehir görselleri arşivi kurulması,
- Yerel yönetimlerin bastıkları kitap ve dergileri internet sitesinden yayımlaması,
- Yerel yönetimlerin, yerel temalı süreli yayınlar ve Şehir ansiklopedileri yayınlaması,
- Yerel yönetimlerde "kültür yöneticiliği" için asgari yeterlilik kriterleri belirlenmesi,
- Plastik sanatlarla meşgul olan ve kendi imkanlarıyla heykel, seramik gibi sanat eserleri üreten kişilerin eserlerini sergileme, tanıtma ve satma ihtiyaçları rahatça karşılayabilecekleri galerilerin, yerel yönetimler tarafından açılması, teklif edildi.

YURTDIŞI TÜRKLER VE KÜLTÜR KOMİSYON RAPORU

YurtdiŐi Türkler ve Kültür Komisyonu tarafından anavatanından uzakta kalmış, farklı bir kültür ikliminde dilini, kültürünü muhafaza etme gayretinde olan vatandaşlarımızın sorunlarının kaynakları ve ihtiyaçlarına yönelik tespitler yapılmış, bu bağlamda getirilen öneriler ortak bir irade ile beyan edilmiştir.  ne çıkan sorunlardan biri olarak yeni nesillerin, anadillerini konuşması ve kültürel mirasımıza sahip çıkması amacıyla belirlenen stratejilerin istenilen sonucu vermekten uzak kaldığı belirtilmiştir.

Ayrıca kültürel diplomasi unsurları ve siyasi, ekonomik unsurlar arasındaki koordinasyon eksikliğine dikkat çekilmiş; Yunus Emre Enstitüsü, Maarif Vakfı, Türkiye İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı ile kültür, din ataşelikleri gibi kurum ve kuruluşların bilgi üretme noktasında beklenen seviyenin gerisinde kaldığı ifade edilmiştir. Gerçekleştirilen müzakereler sonucunda yurtdışında bulunan Türklerin ortak iletişim aracı olan Türkçenin önemine işaret edilmiş, bu bağlamda yurtdışında yaşayan vatandaşlarımıza yönelik okul öncesi eğitimin teşvik edilmesi gerekliliği vurgulanmıştır. Yurtdışı Türkler ve Kültür Komisyonunda sırasıyla,

- *Entegrasyon sürecinde dilini, kültürel kimliğini muhafaza eden bir nesil yetiştirilmesi,*
- *İşlevselliği olmayan bir dilin, sadece “kültürel amaçlı” öğretilmesi ve yaşatılmasının zorluğundan hareketle çocukların ve gençlerin Türkçe öğrenebilmeleri adına yapılan çalışmaların yanı sıra Türkçeyi aktif olarak kullanabilecekleri alanların ve ortamların oluşturulması,*
- *Yurtdışında yaşayan vatandaşlarımızın anadil eğitiminde iki dilli eğitim programlarının tercih edilmesi, buna uygun ders materyallerinin hazırlanması ve her iki dilde de eğitim yeterliliğe sahip öğretmenler tarafından eğitim verilmesi,*
- *Kültürel mirasımızı yeni nesillere tanıtmaya yönelik çeşitli organizasyonlar tertip edilmesi, karşılaşılan sorunları çözme kabiliyetine sahip gençlerin sivil toplum kuruluşlarında istihdam edilmesi,*
- *Yurtdışında Türklerin kurmuş oldukları STK'ların önce ülke düzeyinde, sonra Avrupa düzeyinde çatı kuruluşlar şeklinde örgütlenmesi, STK'lar arasında koordinasyonun sağlanması; yurtdışında Türkçe yayın yapan internet, gazete, dergi gibi yayınların Türkiye ile irtibatı, takibi konusunda çalışmalar yapılması,*
- *İslam medeniyetinin birlikte yaşama kültürü bağlamında sahip olduğu zenginlik göz önünde bulundurularak, bu birikimin analiz edilmek suretiyle çağın diline aktarılması ve bu dili kullanarak ilgili ülke özelinde din dersi müfredatları hazırlanması,*
- *Din eğitiminin örgün eğitim içinde yer alabilmesi için Müslümanların yurtdışında “topluluk/toplum” olarak hukuki statülerinin kabul edilmesi anlamına gelen Kamu Hukuku Tüzel Kişiliği veya “Dinî Cemaat” statüsü kazanmaları için çalışmaların önünün açılması,*
- *Türkiye’yi uluslararası platformlarda kültür sanat dili aracılığıyla tanıtarak*

yurtdışındaki yerleşik algıları değiştirmek ve Türkiye imajını güçlendirmek için stratejiler geliştirilmesi,

- TRT'nin yurtdışındaki Türkler'e yönelik kültür ve sanat programlarının içeriklerinin zenginleştirilmesi; bu konuda TRT ile Kültür ve Turizm Bakanlığı arasında yakın bir işbirliğine gidilmesi, gerekirse yeni bir kültür kanalının hayata geçirilmesi,
- Türkiye'nin yurtdışındaki kültür diplomasisi aktörlerinin ve uygulayıcılarının bir envanterinin çıkarılması,
- Türk kültür, sanat ve edebiyatına yurtdışındaki Türklerin zihn  olarak katılımı önem taşıdığından Türkiye'deki yayın sürecine yurtdışındaki isimlerin katılımı, yurtdışındaki yayınlara da Türkiye'deki isimlerin katılımı gerekliliğine binaen süreli yayınlar arasında ortaklıklar tesis edilmesi,
- İslamofobi ve farklı ırk  hareketler karşısında vatandaşlarımızın yaşadıkları ülkelerde haklarının hukuki güvenceye alınması; Türkiye vatandaşlarının kültürel kimliğine daha çok sahip çıkararak maruz kaldıkları saldırıları karşılaması; Türkiye'nin yurtdışında yaşayan Türkler için kültür politikaları ve stratejilerin belirlenebilmesi amacıyla bir "Yurtdışı Kültür Şûrası" yapılması teklif edildi.

AİLE VE KÜLTÜR KOMİSYON RAPORU

Komisyon  yeleri; Osmanlı'dan günümüze aile yapısındaki değişimleri ele alan geniş kapsamlı değerlendirmelerde bulundular. Osmanlı döneminin g cl  aile yapısının günümüzde modernleşme, şehirleşme ve iletişim araçlarının etkisiyle yeni tehditlerle yüz yüze olduğu fikrinde birleştiler.

Ailenin; bilginin, görgünün, tavrın, ahlakın nesilden nesile aktarıldığı, taşındığı bir kültürel hafıza mahalli, insanlığın en önemli güvencesi ve neslin devamını sağlayan temel yapı olduğu tanımı, komisyon üyelerinin mutabık kaldığı bir tanım oldu.

Geniş ailenin, çekirdek aileye dönüşme sürecinin devam ettiği belirtildi. Çekirdek ailede özellikle çocukların yalnızlaşması sorununa eğilmenin gereği vurgulandı.

Komisyon  yeleri ailenin korunması ve desteklenmesi fikrinde birleşerek ilgili devlet kurumlarına, sivil toplum örgütlerine ve ailenin kendisine ödevler düştüğünü belirttiler. Aile ve Kültür Komisyonunda sırasıyla,

- İnternet bağımlılığına karşı gençlerde farkındalık çalışmalarının yapılması,

- Akrabalık ve komşuluk ilişkilerini özendirici yayınların, etkinliklerin düzenlenmesi,
- İnançımıza ve medeniyet değerlerimize uygun insan tanımının daima gündemde tutulması,
- Millî eğitim müfredatının aile kültürümüzü, toplumsal değerlerimizi ve evrensel insanî değerleri daha etkin şekilde işlemeşi,
- Ev kadınlığının ve anneliğin itibarının özenle korunması,
- Aile bütünlüğünün sağlanması ve sürdürülmesi için aile kavramı ve müessesesinin önemi ve kutsallığı çerçevesinde geniş kitleleri bilgilendirici yayınların öncelenmesi; toplumun genelinin hâlâ televizyon merkezli bir hayat sürdürdüğü düşünüldüğünde, kısa ve orta vadede televizyonların içeriklerinin aileyi güçlendirici yönde şekillenmesi; medyada, çocukların kültürel değerlerinin oluşmasına müspet katkı sağlayacak yayınların desteklenmesi,
- Kültürel, manevi, evrensel ve ahlakî değerlerin eğitim müfredatında yer alması
- Evlilik arefesindeki gençlere evlilikle ilgili eğitim verilmesi, evliliğe özendirici çalışmalar yapılması,
- Küçük çocuğu olan anneler için evden çalışma ve esnek çalışma saatleri konusunda yasal düzenlemeler yapılması,
- Son dönemde gündeme gelen "bakıcı büyükanne" konusunun büyük önem taşımasına binaen bu uygulamanın kapsamının genişletilmesi; tüm gelir gruplarını kapsamaması ve sadece anneanne veya babaannenin değil, diğer aile yakınlarını da içermesi,
- Ülkemizdeki Suriyeli ve Iraklı mültecilerin sosyal, kültürel, ekonomik uyumları için gerekli politikaların geliştirilmesi,
- Bakanlıklar, Diyanet İşleri Başkanlığı, üniversiteler ve STK'ların aile kültürünün ve kadının güçlendirilmesi ile zararlı yayınlardan korunmaları konularında ortak çalışmalar yürütmeleri; bu faaliyetler ile ailelere çocuk eğitimi için uygun ortamın sağlanması; gerek dinî eğitim, gerekse kültürel ve sanatsal eğitim süreçleri konusunda devletin ailelere uygun zeminler sunması,
- Aile içi şiddetin, kadına şiddetin önlenmesine dönük hem eğitici, hem de caydırıcı tedbirler alınması; bu konuda Aile Bakanlığının koordinasyon görevini üstlenmesi teklif edildi.

